

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **N. D. D.**, zastoupeného Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Brno, Příkop 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 9. 2004, č. j. 24 Az 281/2004 - 28,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 6. 4. 2004, č. j. OAM-6530/VL-20-HA08-2003. Tímto rozhodnutím mu nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu) a bylo vysloveno, že se na něho nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že žalobce nenaplnil žádnou ze zákonných podmínek pro udělení azylu, a že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci a bylo přesvědčivě odůvodněno.

Stěžovatel proti tomu v kasační stížnosti uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s."). Konkrétně pak namítá, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku spočívající v tom, že nesplňuje

důvody pro udělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu. Stěžovatel totiž požádal o udělení azylu z důvodu obavy z uvěznění v souvislosti s vykradením vojenského skladu zbraní, který měl jako voják z povolání hlídat. Dále stěžovatel žalovanému vytýká, že při zjišťování skutkové podstaty porušil zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost; namítá totiž, že žalovaný porušil § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), a rovněž také § 12, § 14 a § 91 zákona o azylu. Stěžovatel dále považuje rozhodnutí žalovaného za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů; krajský soud je tak měl pro tyto vytýkané vady zrušit. Stěžovatel také poukazuje na to, že žalovaný ani krajský soud nepřihlédly při svém rozhodování k informacím o situaci ve Vietnamu, konkrétně pak ke zprávě Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv ve Vietnamu za rok 2003, ze které mimo jiné vyplývá, že tamní vláda pokračuje v porušování lidských práv, soudy nejsou nezávislé a podmínky ve vězení jsou drsné. Stěžovatel má tak oprávněné obavy z pronásledování ve Vietnamu. V neposlední řadě se domnívá, že krajský soud nedostatečným způsobem zkoumal rozhodnutí žalovaného pokud jde o neudělení azylu z humanitárního důvodu. Žalovaný se ve svém rozhodnutí omezil na pouhé konstatování, že nebyly shledány důvody pro udělení azylu z humanitárního důvodu, tento svůj závěr však žádným způsobem neodůvodnil. Stěžovatel má také za to, že podmínky pro udělení azylu z humanitárního důvodu splňuje. Rovněž se domnívá, že je v jeho případě dána překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu.Vzhledem k uvedenému navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; současně žádá o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že považuje rozsudek krajského soudu i svoje rozhodnutí za vydaná v souladu se zákonem a odkázal na správní spis, zejména na podání a výpovědi stěžovatele. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozhodnutí krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) - ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel sice výslovně uplatňuje důvody obsažené v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (tedy vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým

způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit) a v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (vadu řízení před krajským soudem), avšak konkrétní námitky uvedené v kasační stížnosti lze rovněž podřadit pod důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (tvrzená nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení). Konkrétně stěžovatel totiž vytýká žalovanému porušení zákona v ustanoveních o řízení před správním orgánem (správního řádu), dále namítá, že se krajský soud nedostatečně zabýval rozhodnutím žalovaného pokud jde o neudělení azylu z humanitárního důvodu a v neposlední řadě také namítá, že splňuje podmínky pro udělení azylu, případně pro vyslovení překážek vycestování, což krajský soud nesprávně posoudil.

Prvotní jsou námitky týkající se nedostatečného zjištění skutkového stavu, když jen na základě úplného a řádného zjištění všech rozhodných skutečností lze stavět právní závěry o naplnění zákonných podmínek pro udělení azylu.

K tomu ze správního spisu vyplynulo, že dne 16. 12. 2003 podal stěžovatel žádost o udělení azylu, ve které uvedl, že ve Vietnamu v době vojenské základní služby hlídal sklad zbraní. Tento sklad byl v říjnu 1989 vykraden a stěžovatel byl obviněn z toho, že hlídal sklad špatně. Z obavy z uvěznění proto dezertoval a 12 let se skrýval ve Vietnamu v lesích. Poté co si vydělal na cestu, odešel z Vietnamu. Nějakou dobu se zdržoval v Číně, Rusku, Ukrajině a Slovensku a pak teprve přišel do České republiky, kde nechce žít nelegálně a proto žádá o azyl. Jak vyplynulo z protokolu o pohovoru k důvodům jeho žádosti, stěžovatel při hlídání skladu zbraní usnul a sklad byl vykraden. Poté byl stěžovatel zadržen, avšak po měsíci se mu podařilo uprchnout; obával se totiž doživotního trestu vězení, který mu mohl hrozit. Žádné jiné problémy ve Vietnamu neměl. V případě návratu se obává trestu, kterému se útěkem vyhnul. Podle informací poskytnutých žalovanému odborem lidských práv Ministerstva zahraničních věcí hrozí ve Vietnamu za vyhýbání vojenské službě trest odnětí svobody od 3 měsíců do 2 let a za dezerci od 6 měsíců do 5 let. Rozhodnutím ze dne 6. 4. 2004 pak žalovaný stěžovateli azyl neudělil pro nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a rovněž vyslovil, že se na něho nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 tohoto zákona. Proti tomu podal stěžovatel žalobu, kde namítal, že rozhodnutí žalovaného je nezákonné, neboť žalovaný porušil § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 správního řádu a § 12, § 14 a § 91 zákona o azylu. Jeho žaloba však byla rozsudkem krajského soudu zamítnuta.

Pokud jde o řízení před správním orgánem, je povinností správního orgánu respektovat základní pravidla řízení, vyplývající z § 3 správního řádu vyjadřující v obecné formě hlavní zásady správního řízení, rozvedené a konkretizované v dalších zákonných ustanoveních. V řízení o azylu je rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. Správní orgán není povinen seznamovat žadatele o azyl s důvody, pro které by mohlo být jeho žádosti vyhověno. Ze správního spisu jednoznačně vyplynulo, že žalovaný zjistil přesně a úplně skutečný stav věci, když zjistil důvody odchodu stěžovatele z Vietnamu. Rovněž si opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí. Domnívá-li se stěžovatel, že měl žalovaný vycházet rovněž ze zprávy Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv ve Vietnamu za rok 2003, ze které mimo jiné vyplývá, že tamní vláda porušuje lidská práva, nemůže s ním zdejší soud souhlasit. V daném případě stěžovatel neuváděl, že by v jeho případě k nějakému porušování lidských práv došlo a nebylo tak třeba, aby žalovaný při rozhodování z této zprávy

vycházel. Podle názoru Nejvyššího správního soudu je tak rozhodnutí žalovaného vydáno v souladu se zákony.

Namítá-li stěžovatel, že je rozhodnutí žalovaného nepřekoumatelné pro nedostatek důvodů, je třeba poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, ve kterém soud uvedl, že nedostatkem důvodů nelze rozumět dílčí nedostatky odůvodnění soudních rozhodnutí. Citovaný rozsudek sice hovoří o soudních rozhodnutích, avšak jistě jej lze použít též na rozhodnutí správních orgánů. V dané věci je z odůvodnění rozhodnutí dostatečným způsobem zřejmé, které skutečnosti byly jeho podkladem i jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě nichž rozhodoval. Rovněž je z něho dostatečným způsobem zřejmé, proč žalovaný stěžovateli azyl neudělil. Pouhá skutečnost, že by podle názoru stěžovatele mohlo být odůvodnění rozhodnutí v některých částech propracovanější, nezpůsobuje jeho nepřezkoumatelnost.

Co se týče poměrné strohosti odůvodnění v části týkající se neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu, tak ta je způsobena skutečností, že stěžovatel o udělení azylu z tohoto důvodu vůbec nežádal a ani žádný důvod hodný zvláštního zřetele neuvedl. Správní orgán pak tuto možnost vážil jen z obecného hlediska, když vycházel z tvrzení o důvodech azylu. Po posouzení osobní situace stěžovatele a poměrů v zemi původu dospěl k závěru, že stěžovatel nesplňuje ani důvody pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Žalovaný tak postupoval v souladu se zákonem a jeho rozhodnutí netrpí žádnou stěžovatelem namítanou vadou; nebylo proto třeba, aby je krajský soud z tohoto důvodu zrušil. Nejvyšší správní soud proto neshledal naplnění tvrzeného kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Stěžovatel rovněž namítá, že krajský soud pochybil, když se ve svém rozhodnutí nedostatečným způsobem zabýval výrokem žalovaného o neudělení azylu z humanitárního důvodu. Nejvyšší správní soud zde připomíná, že krajský soud je při přezkoumání napadeného rozhodnutí zásadně vázán žalobními body (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Pokud jde o § 14 zákona o azylu, tak stěžovatel v žalobě pouze obecně namítl nezákonnost rozhodnutí žalovaného i co se týče výroku o neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu, aniž by však uvedl v čem konkrétně tuto nezákonnost spatřuje. Krajský soud shledal, že žalovaný postupoval v souladu se zákonem, neboť stěžovatel v průběhu řízení neuvedl žádný konkrétní důvod, který by mohl vést k aplikaci § 14 zákona o azylu. Tomuto postupu krajského soudu nelze nic vytknout; navíc udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu je zcela věcí volné úvahy příslušného orgánu státní správy včetně úvahy o tom, zda jde o případ hodný zvláštního zřetele, protože na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok. Žadatel o azyl tudíž neudělením azylu z humanitárního důvodu nemůže být zkrácen ve svých právech. Soudu (a to jak krajskému soudu v řízení o žalobě, tak Nejvyššímu správnímu soudu v tomto řízení) nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí oprávnění správního orgánu, soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, věcně jen v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem, případně zda se nedopustil libovůle. Naplnění důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tak rovněž nebylo shledáno.

Poslední stěžovatelovou námitkou tedy zůstává jeho tvrzení, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, případně pro vyslovení překážky vycestování podle § 91 uvedeného zákona. Při hodnocení důvodnosti této námitky Nejvyšší správní soud

vycházel z § 12 zákona o azylu. Podle citovaného ustanovení se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Stěžovatel v průběhu správního řízení ani řízení před soudem nikdy neuvedl, že by byl ve Vietnamu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, ani že má obavu z pronásledování z některého z důvodů uvedených pod písmenem b) výše citovaného ustanovení. Naopak opakovaně uvedl, že z Vietnamu odešel z obavy, že bude uvězněn, protože při jeho hlídce byl vykraden sklad zbraní a pro následnou dezerci. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se žalovaným i krajským soudem v tom, že tento důvod není bez dalšího azylově relevantní. Rovněž podle Příručky k postupům a kriteriím pro určování právního postavení uprchlíků není dezertér zásadně považován za uprchlíka ve smyslu Ženevské úmluvy z roku 1951; postavení uprchlíka však může mít, *pokud lze prokázat, že by byl za tento vojenský trestný čin vystaven nepřiměřeně přísnému trestu z důvodu jeho rasy, náboženství, státní příslušnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě nebo politických názorů. Stejně by platilo i tehdy, pokud bylo možné prokázat, že má opodstatněné obavy z pronásledování z těchto uvedených důvodů nad rámec potrestání za dezerci*. (čl. 169 uvedené příručky). V daném případě se však stěžovatel obává trestu za to, že nesplnil povinnost řádně hlídat sklad zbraní, navíc dle názoru soudu nehrozí stěžovateli za dezerci ani nepřiměřeně přísný trest (jak zjistil během správního řízení žalovaný). Tato námitka tak neobstojí.

Pokud jde o námitku stěžovatele, že v jeho případě měla být vysloven překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, tak ani s ní nelze souhlasit. Při hodnocení této žalobní námitky je třeba vyjít z ustanovení § 91 odst. 1 zákona o azylu, podle kterého povinnost ukončit pobyt neplatí, pokud by byl cizinec nucen vycestovat do státu, kde je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu anebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti, anebo jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, nebo jestliže v zemi původu nebo v třetí zemi, ochotných přijmout nezletilou osobu bez doprovodu, není po jejím příchodu k dispozici přiměřené přijetí a péče podle potřeb jejího věku a stupně samostatnosti. V dané věci stěžovatel spatřuje existenci překážky vycestování v tom, že mu ve Vietnamu hrozí uvěznění. Jak vyplynulo ze zjištění žalovaného, stěžovateli trest smrti nehrozí a ani pod jiný z uvedených důvodů nelze stěžovatelovu obavu podřadit. Vzhledem k tomu, že zákonem taxativně stanovené podmínky nelze rozšiřovat, není možné stěžovateli přisvědčit. Krajský soud tak postupoval v souladu se zákonem, když jeho žalobu zamítl. Naplnění důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tak nebylo shledáno.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. srpna 2005

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu